

Til
Landbruks- og matminister Geir Pollestad

Vår dato: 20.10.2023
Deres dato: 05.03.2020
Vår referanse: [Varreferanse2]
Deres referanse: 23/1882-

Innspill om hvordan selvforsyningsgraden kan økes

Vi viser til brev av 5. oktober 2023 vedrørende møte om hvordan selvforsyningsgraden kan økes, og møte med statsråd Pollestad av 18. oktober 2023 om samme tema.

Sjømat Norge er positive til å dele våre tanker om hvordan matpolitikken bør utformes med tanke på å sikre matsikkerhet både nasjonalt og internasjonalt.

Dekningsgraden viktigst i en beredskapssammenheng

På møtet ble vi bedt om å gi tilbakemeldinger på hvordan selvforsyningsgraden kan økes. Selvforsyningsgraden er etter vårt syn ikke en god indikator. I stedet bør Dekningsgraden nyttiggjøres. Ved krig og kriser vil vi ikke nødvendigvis ha et kosthold som er sammensatt likt med det vi har i normalsituasjoner. Målet må være at det er tilstrekkelig med mat og føde til å komme oss gjennom ulike krisescenarier.

_Fra flere av forskningsmiljøene og NGOene, og også fra Sjømat Norges side, ble det også henvist til at det er ønsket fra myndighetene at kostholdet endres, og at vi fremover bør spise mer av frukt, grønt, grove kornprodukter og sjømat. En slik endring vil også i seg selv endre selvforsyningsgraden ettersom den tar utgangspunkt i hva vi spiser, og ikke hva vi bør spise.

Det er videre et poeng at endring av kostholdet i retning av mer sjømat, frukt, grønt og grove kornprodukter også vil ha positiv påvirkning på klimaregnskapet fra matsiden. Norge har stor produksjon av oppdrettsfisk og fangst av villfisk. I en krisesituasjon vil sjømaten kunne ha svært stor betydning for å sikre matvaretilgang både nasjonalt og internasjonalt. Sjømat Norge mener at fisk, både oppdrettet og villfanget, bør få en langt mer sentral posisjon i vurderingene av mat i en beredskapssammenheng.

Arbeidet med å utvikle en nasjonal plan for matsikkerhet bør derfor koordineres tett med Helse- og omsorgsdepartementet som har ansvaret for oppfølging av kostholdsanbefalingene, og også med Nærings- og fiskeridepartementet.

Matberedskapen må ses i en internasjonal sammenheng

Verdikjedene for mat er ikke nasjonale. Det er for alle verdikjeder behov for både import og eksport. Matvarelogistikken er også internasjonal. For sjømatnæringen er vår produksjon større enn det norske behovet.

Norsk sjømat er viktig for matvaretilgangen i land over hele verden, men særlig for EU Samlet sett er det for liten produksjon av sjømat globalt. Derfor bør Norges ansvar for tilførselen av sjømat løftes.

Det er verken ønskelig eller hensiktsmessig å gjøre verdikjedene for mat rent nasjonale.

Sjømat Norge er opptatt av at Norge må ivareta våre internasjonale forpliktelser, også på det handelspolitiske området. Vi advarer derfor mot å skjerpe tollvernet på landbrukssiden, og frykter at en slik økning kan svekke norske muligheter for eksport på sjømatområdet.

Norge står i en krevende situasjon når det gjelder å sikre framtidig markedsadgang for bearbejdede sjømatprodukter til EU. Mulige tiltak fra norsk side for å styrke importvernet kan ikke sees uavhengig av den situasjonen øvrige matproduserende næringer står i. Norsk marin næringsmiddelproduksjon vil utgjøre et svært viktig bidrag for å nå målet i Hurdalserklæringen om en økning i eksporten fra fastlands-Norge med 50 % innen 2030. Ensidige beskyttelsestiltak fra norsk side er i direkte motsvar til dette målet. Regjeringens forslår i statsbudsjettet for 2024 en overgang fra kronetoll til prosenttoll for flere grønnsaker. Overgangen vil gi økt importbeskyttelse og i budsjettet vises det til at tiltaket skal bidra til å holde oppe norsk produksjon og selvforsyningsgrad. Regjeringen vil vurdere en overgang til andre produkter senere.

På sjømatområdet er det spesielt når det gjelder råvarer til fiskefôr at det i dag er stor import. Vi importerer blant annet store volumer av vegetabiliske råvarer. Denne importen har gått bra også under pandemien og den pågående krigen. En mer polarisert verden kan imidlertid bli påvirket handelsmessig slik at vi har behov for å sikre råvarer fra flere land og områder. Sjømat Norge er derfor positive til at det gjøres vurderinger av om Norge kan ta en rolle for å styrke europeisk produksjon av fôrråvarer.

Industriprogram for utvikling av nye fôrråvarer

Den viktigste årsaken til at vi bør styrke produksjonen av nye fôrråvarer ligger imidlertid på klimasiden. I dag utgjør fôrråvarene 70 – 80 % av klimaavtrykket fra oppdrettet fisk. Denne kan reduseres ved at vi oppskalerer produksjonen av fôrråvarer med et lavere klimaavtrykk.

En viktig sideeffekt er at Norge har mulighet til å utvikle en ny industri for produksjon av fôrråvarer. I tillegg vil det påvirke selvforsyningsgrad og dekningsgrad. Regjeringen har tydelig pekt på ønsket om å bygge en slik ny industri i Hurdalserklæringen og lanseringen av *Samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr*.

Sjømat Norge har sammen med fiskefôrprodusentene, produsenter av fôrråvarer og Bellona etablert samarbeidsgruppen "Råvareløftet". Her har vi gått gjennom hvordan vi kan oppskalere nye råvarer. Det er et potensial på flere områder: Økt høsting lengre ned i verdikjeden på mesopelagiske arter, dyrking av mikroalger og bakterier, produksjon av insekt med mer. Dette er spilt inn i forbindelse med konkretiseringen av gjennomføring av *Samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr*.

For å lykkes med et slikt industriprosjekt må det en målrettet satsing til og med klare prioriteringer for å oppnå nødvendige endringer i tilstrekkelig grad. Regjeringen har selv pekt på at forskningsinnsatsen må økes, men det må i tillegg på plass en rekke andre vilkår. Blant annet

må det arbeides målrettet opp mot EU for å sikre at regulatoriske forhold ikke hindrer produksjon og oppskalering av produksjon. Vi viser her til brev sendt fra Sjømat Norge til Nærings- og fiskeridepartementet den 24. oktober 2023 "Forslag til endringer i EU-regelverket med formål å endre bestemmelser som begrenser miljømessig bærekraftig utvikling av fiskefôr herunder bruk av slam fra oppdrettsanlegg i en sirkulær økonomi".

Sjømat Norge deltar gjerne i prosesser med både Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet for å bidra til at det faktisk utvikles en industripolitikk for oppskalering av nye fôrråvarer.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Geir Ove Ystmark
Adm. dir

Kopi

Nærings- og fiskeridepartementet ved fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth
Helse- og omsorgsdepartementet ved helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol
Helsedirektoratet ved divisjonsdirektør folkehelse og forebygging